

cumentació sigui del Rosselló, on també era famosa la tela de Reims, ll. *remensis* («dos lensols nous de tela de Rems», a. 1375, *InuLC*). Més documentació: prohibició de treure de «Rosseylon --- e Vallespir --- de lana ni bodrons ni anyins ni *remès* ni neguna altra lana», a. 1305 (RLR VII, 48), context que més aviat sembla apuntar a una qualitat natural de llana que no a un residu que treguin els blanquers (*AlcM*). Doncs, de REMENSIS?

InuLC afegeix: «lana de *remès* lavada» 1295; «20 pugalia lane vocate *ramès* non operate», «una libra lane de *ramès* filat» 1361; «que algú no gos obrar de *remès* curt, ço és de bestia qui sia morta del temps que és tosa fins a St. Miquel de setembre --- que algun blanquer no gos mesclar la grana ab lo roboll, ço és *remès* curt ab lo lonc», a. 1424; «5 pugals [de] *remès* escardassat» 1452; i encara altres quatre cites del S. XIV (cf. «tots cuyrams adobats, so és vedells, cordoans, moltons e *reemudes* e cabrits» 1365, que no sé pas si pot tenir res a veure amb *remès*).

Remesa: poc genuí en lloc de *tramesa*. *Remesar*; del fr. *remiser* «placer sous une remise (lieu couvert où l'on met des voitures)» és manlleu el ross. *se remisar* (Corsavi 1959), *se remesar* (Caixàs, 1960) («vam anar ens-e *remizá* en una cova»).

Remissible 'perdonable, excusable', adjectiu molt poc usat, molt menys que el seu negatiu *irremissible* [Lacav.], *irremissibilitat*. *Remitent*, preferible *tramentent*, i millor, com a fórmula postal la frase verbal: *envia En Tal, tramet En Tal*. *Arremetre*, castellanisme per *escometre* (la construcció nominal és més manejable en català: *ha sofert l'escomesa*, no *arremete ni arremet*).

+*Sobremesa* f. hapax usat per Pere March, el pare d'Ausiàs, en una esparsa satírica contra les viudes coquetes: «Viuda que port color blanc ne safrà, / cofoll, perfums --- no-s trigarà de vendre / --- / e dubte bé que sia defallent / de mal renom e d'avoll *sobremesa*» (I, v. 8): sens dubte 'imputació (deshonrosa)' (car no té solta la definició «licitació» de l'ed. Pagès, p. 49): cf. oc. ant. *sobremetre* «imputer, reprocher».

Sotmetre [fi S. XIII], calc del ll. *SÜBMÏTÈRE* id., reemplaçant el prefix-preposició *sub-* pel seu equivalent cat. *sots-*; la llengua antiga vacillà entre *sotsmetre* i *sometre*, que menys freqüent aleshores però creat i afavorit, davant sonora, per la fonètica sintàctica, ha acabat per predominar i esdevenir la forma normal, però ja n'hi ha algun cas en Llull (*sotmès*, *Merav.*, *NCl.* iv, 190.13) i algunes altres fonts antigues (*sotmissió*, c. 1400, *Canç.* de Saragossa, *DAG.*); *InuLC* troba *sotmetre* en un doc. de 1371: «e *sotmet* e s'obliga al for de la cort», però «e *sotmès* sos béns al for civil» el 1319 i *sotzm-*, *sotsm-* en els altres 17 testimonis posteriors, medievals, que aplega; «en aquella ciutat --- havia un burguès honrat de linatge e de riquesa, mas desonrat era per ço cor era *sotsmès* a peccat de luxúria», Llull (*Blanq.*, *NCl.* i, 112.11); en ell és la forma molt predominant: *sotsmetre*, *Merav.* (*NCl.* II, 92), *Poesies* (*NCl.* III, 32.59, 152.138); *sotsmès* rimant amb *escomès*, *reprès*, *estegués* etc., *ibid.*, 108.736;

Gentil, 296; *Segona Intenció*, 332, 340, 373.

Antigament sovint el participi substantivat amb el sentit de 'súbdit': Jaume I (*Cròn.*, *DAG.*); «les honors que Déus ha feytes a ells e a lurs *sotsmesos*», Muntaner (Bof., 7.22). També *sotmetre* en el *Tirant*: «la potència femenil no pot reestir a les tués forces, majorment per yo ésser *sotsmesa* ab violència en ton poder», «la majestat del Sr. Rey és acf, qui ha vistes fer les armes, e los jutges del camp e tots los nobles cavallers poran-ne ser verdader testimoni; e yo-m vull *sosmetre* d'estar-ne en juhi --- del Sr. Rey e de los jutges del camp» (Ag. III, 336.1, § 300; I, 226.8, § 59; verificats en el prínceps, si bé Riquer ho modernitza despreocupadament en *sotmesa*, *sotmetre*, 885.12, 181.1, §§ 300, 76).

En els curs dels segles baixos s'anà generalitzant *sotmetre* [Lacavalleria, que alguns reduïen a *sometre*] i *sotmetre* és la forma que consagra Fabra [*Gram.* de 1912, p. 412], *P'IEC* (*DOrt.*) i que apliquen els diaris catalans almenys des de 1910 («*Veü de Cat.*»; conferència de Coromines, març 1910, «*El Poble Català*»; etc.). *Sotsmetiment* [Llull, *Orde de Cavayleria*, *DAG.*]. *Submís*, forma més sàvia [Belv.], ll. *submissus*; *submissió* [Lacav.].

Trametre [S. XIII], del ll. *TRANSMÏTÈRE* 'fer passar d'un costat a l'altre (d'un territori, d'un curs o extensió d'aigua)', 'transportar', 'transmetre'. En català és 'enviar (persona, o cosa) a un lloc', des dels orígens, sovint mitjançant una ordre, de vegades per pressió més o menys suau, o forta o brusca: «anc aquest mia bocca no parlà que renunciàs, mas per lo mal que om li avie feit, que dix que Déus i *trametés* maledicció», doc. pallarès de 1242; «preg-vos --- que vós me fazatz pagar, que sapiatz que gran don i é, e --- que ig *trametaz* que m'o faza acabar», doc. cerdà dels 1230-70; «faç-vos saber --- que Artiache --- me *tremès* carta com vós li facets tort», Conca de Tremp c. 1260 (PPujol, *DocVgUrg.*, 8.39, 14.10, 17.8).

Freqüent en els escr. medievals: «Aquell rey *tremès* altres hòmens edifficar lo palau», Llull (*Merav.*, *NCl.* I, 132; *Blanq.* I, 125.26, 226.23); «si --- hom s'apela --- no entren em possessió entró que éls --- aguessen *tramès* lurs procuradors», *Cartoral* de Vilafranca de Cfl., 1324 (9v^o); «sols letre no-us han *tramessa*» carta dels enviats de Bna. 1462 (RLR LXV, 99). Per al règim interessent: «lo rey En Pere --- *tramès* un jorn a un gran hom, conseller seu, que vengués de continent; e com aquell llaguàis, *tramès* altra vegada per ell; com aquell llaguàis encara ---», Eiximenis (*Terç*, *NCl.* III, 284, 28, 284.30); «*trametia* per la boca, per lo nas e per les orelles orrible fum de sufre, e los ulls, qui parien luquets quant se comencen a encendre»; «acostant-se una galera a la altra, per les primeres saluts una ruxada de viratons *trameteren*», *Cu-rial* (*NCl.* III, 62, 24).

Hi havia alternança *e/i* en la vocal radical, com en *metre*. Pf. 1: «Yo dix al procurador, e-n *tramís* cartes al rey ---», Desclot (§ 104, *NCl.* III, 160.19); Imp. 2: «*tramit-me*» (Ss. XIV-XV, *Marg.*, 122, *InuLC.*, s. v. *plaga*, veg. la cita en *ros ROSADA*).